

УЧАСТЬ ЛЬВІВСЬКОЇ АРХІТЕКТУРНОЇ ШКОЛИ В ЗАХОДАХ ПРАЗЬКОГО КВАДРІЕНАЛЕ 2019 РОКУ

© Проскуряков В. І., 2019

Висвітлено участь викладачів і студентів підрозділу Львівської архітектурної школи – кафедри дизайну архітектурного середовища Національного університету “Львівська політехніка” – в заходах всевітньої виставки Празьке Квадріенале 19, що відбувалася в столиці Чехії від 6 до 16 червня 2019 року.

Ключові слова: виставки країн і регіонів; студентські, музейні, специфічні виставки дизайну і простору, доповнені елементами проектування в заходах Празького Квадріенале.

Постановка проблеми

Після Празького Квадріенале 2015, першої спільної комплексної участі українських сценографів і архітекторів у всевітніх виставках, присвячених театральному мистецтву в розділі “Освіта”, творчий колектив кафедри не планував у найближчий час продовжити діяльність в цьому напрямі. Хоча саме тоді, в Празі, організатори RQ15 надали цій першій українській виставці статусу національної і запросили її творців для участі в наступній – у 2019 році.

Цій оцінці української виставки посприяла участь в її заходах колег з театральної школи університету ім. Еджертона Райерсона з Торонто, Канада. І якщо кафедра та її керівництво найбільше зусиль і коштів витратили на організацію виставки, сформованої із творчих робіт всевітньо відомого сценографа Є. Лисика та проектів і реалізацій театральної архітектури студентів, викладачів, докторантів, то канадські професори П. Босий і Ш. Долгой стали головними координаторами другого трансатлантичного семінару з театрального мистецтва, на якому було виголошено 19 доповідей на теми театральної архітектури, сценографії, техніки, технології, історії...

Тоді і в матеріалах виставки, і в доповідях на семінарі з українського боку найбільше висвітлювався феномен творчості художника Лисика, якому у 2015 році мало б виповнитися 85 років [1].

Коли організатори майбутньої виставки RQ19 запропонували працівникам кафедри взяти в ній участь, а куратор Першої української національної виставки на майбутньому Квадріенале професор П. Босий наполіг на тому, щоби кафедра не тільки запроєктувала для неї виставковий павільйон, а й взяла участь у ширшому колі заходів, запрошення було прийнято.

Формування мети статті

Метою публікації є перелік і висвітлення унікальних заходів RQ19, в яких взяла участь Львівська архітектурна школа для набуття досвіду в творенні середовища для презентації національних досягнень у театральній культурі і обміну науковими розвідками.

Виклад основного матеріалу

На відміну від Празького Квадріенале 2015 року, на якому працівники і студенти кафедри дизайну архітектурного середовища взяли участь у Другому трансатлантичному семінарі з театрального мистецтва (вони зібрали матеріали, запроєктували і виготовили виставку в розділі “Освіта” в просторах “Будинку Кафки”), – участь у Квадріенале 19 мала більше векторів діяльності [2].

По-перше, викладачі, залучаючи студентів кафедри, запроєктували, виготовили і змонтували в просторах головного виставкового павільйону RQ19 – “Промисловому палаці” та на майданчику № 13 для Першої української національної виставки за всю історію Празьких Квадріенале власний

(і також перший павільйон), у якому планували показати вирішення вистав 5-ма кращими сценографами українських лялькових театрів; виступи референтів Четвертого трансатлантичного семінару з театрального мистецтва; проводити бесіди та обмінюватися досвідом театральної діяльності тощо.

Ідеєю побудови простору, дійової організації та естетичного вирішення архітектури павільйону стала споруда для проведення “купальської драми” – видовища, що народилося і розвинулося в прадавні часи в Україні. Після того, як навесні 2019 року професор В. Проскуряков реконструював загальний вигляд споруди “Купальського театру” і осучаснив його в матеріалах, конструкціях, технічному і технологічному обладнанні, узгодив масштаб павільйону із параметрами простору відведеного для нього організаторами RQ19, павільйон виготовили у Львові та змонтували у Празі напередодні відкриття Квадріенале.

По-друге, шість науковців кафедри підготували доповіді і виступили на Четвертому Трансатлантичному семінарі з театрального мистецтва: професор В. Проскуряков, Ph.d. Arch. Б. Гой і З. Климко, аспіранти і науковці Ю. Богданова, І. Копиляк, Ю. Філіпчук, а також учасники з Канади: професор П. Босий, студенти Алесся Урбані і Ендрю Настурціо; авторитетний театральний діяч Ніно Гунія-Кузнецова з Грузії.

Цей семінар не був масштабним в сенсі кількості презентованих доповідей порівняно із Другим Трансатлантичним семінаром з театрального мистецтва на RQ15. Тоді було виголошено 19 доповідей, а в 2019 році – 10. Але він мав свої унікальні ознаки. Офіційними стали три мови семінару: українська, англійська та грузинська. А тематика доповідей була різноманітнішою і, окрім повідомлень про театральну архітектуру і сценографію, були виголошені доповіді про дизайн костюмів, простори для видовищ в історичних українських культурно-просвітницьких будівлях, в природних ландшафтах, поза стінами театральних будівель.

На сам семінар окрім доповідачів з’явилася така кількість відвідувачів, які взяли активну участь у обговоренні доповідей і вільних дискусіях, що координатор Першої української національної виставки професор П. Босий переніс його проведення з павільйону на сцену і в партер літньої естради навпроти лівого крила “Промислового палацу” (рис. 1).

Рис. 1. Доповідь В. Проскурякова на четвертому трансатлантичному семінарі з театрального мистецтва на літній естраді навпроти лівого крила головного виставкового простору RQ19 “Промислового палацу” (з архіву кафедри дизайну архітектурного середовища)

По-третє, професор В. Проскураков виступив на найвищому рівні конференції Квадрієнале – PQ Talks: історія, теорія, співробітництво – у спільній презентації теми “Результати співпраці архітекторів, технологів і виконавців” з доповіддю “Особливості співпраці архітекторів і театральних дизайнерів”. Доповідь ґрунтувалася на результатах студентського українсько-канадського проектного семінару у Львові в 2017 році щодо реновації головного залу Першого навчального корпусу Львівської політехніки із розширенням театральньо-видовищних і культурно-просвітницьких функцій. Концептуальний фундамент семінару сформували професори В. Проскураков (Львівська політехніка, Львів, Україна) та П. Босий і Ш. Долгой (університет ім. Райєрсона, Торонто, Канада). Модератором заходу був П. Босий. Разом із професором В. Проскураковим також з доповідями виступили Ш. Долгой, А. Джілберт з Канади, О. Рябченко з України.

Рис. 2. Макет сценографічного вирішення Є. Лисиком балету “Сотворення світу” у виставковому палаці “Лapidаріум” (з архіву професора В. Проскуракова)

Одним із найважливіших заходів кафедри були доставка зі Львова і встановлення в одному із залів павільйону “Лapidаріум” на RQ19 макета сценографічного вирішення балету “Сотворення світу” видатного українського художника сцени, колишнього головного художника Львівського театру опери і балету Євгена Лисика. Загалом Є. Лисик для балету “Сотворення світу” створив три макети. Перший виготовили у 1972 р. у Львові для Большого театру в Москві (музика А. Петрова, балетмейстер М. Заславський). Другий – у 1976 році, для Театру опери та балету в Мінську (балетмейстер В. Єлізар’єв). І третій варіант – у 1986 році – для Театру опери і балету ім. І. Франка у Львові (балетмейстер Г. Юсупов). Цей третій варіант макета був відтворенням попередніх (встановлений у Празі в 2019 р). Елементи для цього макета були використані з макета для мінського театру).

Презентований макет користувався надзвичайним успіхом серед інших експонатів в цьому павільйоні: макетів, рисунків, костюмів, які створили інші майстри сценографії, що зробили відчутний внесок до розвитку театральної культури: Мінг Чо Лі з США, Олександр Лісянський з Ізраїля, Іва Немцова з Чехії, Францис О'Коннор з Ірландії, Хуан Гомес з Іспанії і багато інших творців, серед яких була також Памела Говард. Зацікавленість роботами Лисика, безперечно, стимулював біобібліографічний покажчик про нього, виданий англійською мовою, підготовлений спільними зусиллями професора В. Проскуракова, кандидата архітектури З. Климко і вдови художника Оксани Лисик-Зінченко (преклад англійською якого здійснили П. Босий і І. Деркач), а видало видавництво “Срібне слово” [3]. Також зацікавленню творчістю Є. Лисика сприяло саме місце, запропоноване організаторами для презентації макета. Тектоніка макета немов би перегукувалася із архітектурними обломами костелів Праги, виставленими на стінах приміщення “Лapidarium”, в якому демонстрували макет (рис. 2).

Рис. 3. Делегація кафедри дизайну архітектурного середовища зі своїми колегами з Канади і Грузії на сцені Палацу Krizik Pavilione після доповідей PQ Talks 7 червня 2019 року (з архіву професора В. Проскуракова)

Ще однією важливою подією, організованою нашою кафедрою на Празькому Квадрієнале, стала науково-освітня екскурсія студентів, бакалаврів, магістрів, аспірантів і випускників 2019 року, які відвідали також всесвітню виставку і взяли участь у всіх згаданих вище заходах.

Виставку відвідали не тільки ті, хто брав участь у підготовці експозиції і павільйону Першої української національної виставки, підготовці відеоматеріалів для Четвертого трансатлантичного семінару тощо, а й ті, для кого театральне мистецтво було темою освітньої діяльності в останні роки. Це відображено в навчальному проектуванні всіх рівнів: семестровому, пошуковому, конкурсному, при підготовці бакалаврських і магістерських кваліфікаційних робіт.

Висновки

1. Участь викладачів і студентів кафедри дизайну архітектурного середовища в заходах таких форумів, як Празьке Квадрієнале, є надзвичайно корисною – не лише для самих викладачів, а й для студентів для отримання і використання унікальних спеціальних знань, які їм знадобляться в професійній діяльності, зокрема в проектуванні усіх можливих форм театрально-видовищних об'єктів.

2. Використовуючи досвід Празьких Квадрієнале на кафедрі дизайну архітектурного середовища Національного університету “Львівська політехніка”, можна в спеціальність “Архітектура і містобудування адаптувати спеціалізації” “Архітектура сценографії” і “Архітектурно-

сценографічні аспекти розвитку урбаністичного середовища”, які вже викладаються в архітектурних школах інших країн.

3. Участь великої групи представників Львівської архітектурної школи, а загалом 19 педагогів, науковців, студентів у заходах PQ19 довело, що спілкування на форумах такого рангу є надзвичайно ефективною формою як швидкого отримання якісних знань у галузі театрального мистецтва, так і інтеграції учасників у спільний європейський культурний простір (рис. 3).

Література

1. *Prazske Qadriennale scenografie a divadelniho prostoru 2015. Sdileny proctor Hudba Pocasi Political/ Institut umeni – Divadelni ustav, 2015. – 392 s.* 2. *Prague Qadrennial of Performance Design and space/ Program brochure PQ19 imagination, transformation, memory. // Publisher: Arts and Teatre institute. – Prague, 2019. – P. 228. – ISBN: 978-80-7008-417-5. Publ. number of ATI: 749 English.* 3. *Yevhen Lysyk: Bibliography & Cataloguing in Teatrical, Time, Spase, Scenography and Architecture / Compled by V. Proskuryakov, O. Zinchenko, Z. Klymko. – Lviv: “ Срібне слово”, 2015. – 68 с. ISBN 978-966-8399-30-5.*

V. Proskuryakov

Lviv Polytechnic National University
Department of architectural
environment design

PARTICIPATION OF LVIV ARCHITECTURAL SCHOOL IN THE EVENTS OF THE PRAGUE QUADRIENAL 2019

© Proskuryakov V., 2019

The article covers the participation of teachers and students of the department of the Lviv Architectural School – the Department of Architectural Design of the National University of Lviv Polytechnic in the events of the Prague Prague Quadriennale 19, held in the Czech capital from June 6 to 16, 2019.

The main activities in which the Department of Architectural Design took part were as follows:

Teachers and students of the department designed, manufactured and assembled in the spaces of the main exhibition pavilion PQ19 – Industrial Palace – the first pavilion for the First Ukrainian National Theater Exhibition.

Six teachers of the department, led by its head, have prepared and reported their scientific reconnaissance in collaboration with participants from Canada and Georgia at the Fourth Transatlantic Seminar on Theater Arts.

The head of the department spoke at the highest level of the conference PQ19 Talks – history, theory, cooperation with the report “Features of cooperation of architects and theater designers” (According to the results of the student Ukrainian-Canadian design seminar in Lviv in 2017 theater and entertainment and cultural and educational functions.

Also, an important event of the department was the restoration, delivery and installation in Prague of the Quadriennial in the Lapidarium Palace of a model of the brilliant artist E. Lisik to the ballet play “Creation of the World”

Key words: Exhibitions of countries and regions; student, museum, specific exhibitions of design andspace, reports, seminars, design in the events of the Prague Quadriennale.